

Samordningskansliet
Helge Jonsson
Tfn: 063-14 76 36
E-post: helge.jonsson@regionjh.se

2017-02-21

PM Gemensam nämnd

Regelverk

Gemensam nämnd

Gemensam nämnd regleras i kommunallagen (KL).

Enligt 3 kap. 3 § KL ska fullmäktige tillsätta de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra kommunens eller landstingets uppgifter enligt särskilda författningar och för verksamheten i övrigt.

Enligt 3 kap. 3 a § KL får kommuner och landsting genom en gemensam nämnd fullgöra uppgifter enligt 3 §.

En gemensam nämnd får fullgöra uppgifter för vilka det enligt särskilda författningar skall finnas en eller flera nämnder i varje kommun eller landsting. Sådana uppgifter som kommun- eller landstingsstyrelsen har vid höjd beredskap enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap får dock inte fullgöras av en gemensam nämnd. Särskilda bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

En gemensam nämnd tillsätts i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen och ingår i denna kommuns eller detta landstings organisation.

Enligt 3 kap. 3 b § KL gäller vad som gäller för en nämnd enligt kommunallagen, om inget annat sägs, även en gemensam nämnd.

Enligt 3 kap. 3 c § KL ska en gemensam nämnds behörighet och befogenhet närmare preciseras i en överenskommelse mellan de berörda kommunerna och landstingen.

Avtal

Avtal regleras av avtalslagen. Avtalslagen tillämpas i den mån inget annat avtalats. Kommunallagen begränsar kommunernas och landstingens möjligheter till att använda avtal full ut.

Frågeställningar

Hur uppnå

1. En gemensam nämnd med alla åtta kommuner och RJH för IT-samarbete inom de tre områden som Kite-projektet specificerat (Kompetens, IT-drift, e-förvaltning), som ska vara sån att varje medlem själv väljer vilka delar man vill ha hjälp av den gemensamma nämnden med – d v s plocka russin ur kakan, och vara laglig ur konkurrenssynpunkt vilket kanske innebär att den gemensamma nämnden inte själv utför utan upphandlar å sina medlemmars vägnar och det ska vara möjligt att börja med bara någon enstaka del, men successivt "köpa in sig" på mer och mer stöd från den gemensamma nämnden

Gemensam nämnd

Gemensam nämnd kan användas för samarbeten mellan kommuner och landsting. En förutsättning är att nämndens verksamhet är kompetensenlig för samtliga kommuner och landsting som ingår i nämnden. Kompetensfrågan avgörs utifrån de uppgifter som nämnden har.

Nämndens uppgifter formuleras av fullmäktigena i de kommuner och landsting som är medlemmar i nämnden. Uppdraget måste formuleras på ett så tydligt sätt att nämnden vet vad den har för uppdrag.

Nämnden ska bedriva sin verksamhet utifrån det uppdrag som den fått av fullmäktigena och som har beskrivits i nämndens reglemente. Nämnden fattar beslut om sin verksamhet inom ramen för detta. Medlemmarna och värdkommunen kan inte påverka detta på annat sätt än vad gäller en vanlig nämnd, d v s med fullmäktigebeslut om ändringar i regementet. Nämnden och nämndens ledamöter ansvarsprövas av var och en av medlemmarnas fullmäktige.

Nämndens uppdrag och omfattning preciseras i ett avtal mellan de kommuner och landsting som ingår i nämnden. I avtalet ska också regleras hur nämndens verksamhet ska finansieras. Där ska också regleras vilken kommun eller landsting som ska vara värd för nämnden.

Att tillhandahålla kompetens, IT-drift, e-förvaltningstjänster till den egna verksamheten (interna tjänster) är kompetensenligt för var och en av kommunerna och för landstinget och det är, enligt min bedömning, fråga om samma kompetens. Det är därför möjligt att lägga det i en gemensam nämnd.

När det gäller tjänster som tillhandahålls kommunmedlemmarna för man bedöma kompetensen utifrån den aktuella tjänsten.

Nämndens uppdrag måste preciseras i avtalet och reglementet på ett sådant sätt att det går att utläsa omfattningen och gränserna för nämndens verksamhet. Det går att formulera uppdraget så att medlemmarna kan "köpa" tjänster av nämnden inom nämndens uppdrag.

Varje ändring i nämndens uppdrag kräver fullmäktigebeslut i alla medlemskommunerna. Det är därför viktigt att beskriva nämndens uppdrag så förutseende som möjligt för att undvika en nya beslutsomgångar.

Finansieringen av nämndens kan ske på olika sätt och ska regleras i avtalet. Det är stor frihet att bestämma formerna för detta och det går bra att finansiering sker genom betalning för utförda tjänster.

Avtal

2. Samverkan inom andra områden - helst utan att behöva gå via gemensam nämndkonstruktion. Kan det göras med avtal mellan de som t ex vill samarbeta kring lönehantering eller fakturahantering - jfr tjänsteköp hemsjukvård.

Alternativa samverkansformer är s k interkommunala avtal. Avtalet har den begränsningen att det är avtalet som reglerar förhållandet mellan kommunerna och det är den utförande partens beslutsapparat som används. Delegering av beslutsrätt mellan avtalsparterna är inte möjligt. Däremot kan avtalsparterna personal användas om det avtalats.

Lokaliseringsprincipen kan ställa till hinder då kommuner är begränsade till att verka inom sitt område.

I en gemensam nämnd är det nämndens verksamhet som utövas. Den kan utövas med personal från medlemmarna och den kan verka med personal mellan medlemmarna. Det är sammantaget mer fördelaktigt att bedriva verksamheten i gemensam nämnd.

Antal nämnder

3. En eller flera nämnder. Hur bör man tänka - utöka IT-nämnden eller egen gemensam nämnd för samverkan?

Varje ny nämnd är förenade med grundkostnader för administration. Det är därför en fördel med få nämnder. Med tanke på att det är samverkan kring interna funktioner bör det inte vara någon nackdel med en nämnd.